

«Από τα αρχαία μονοπάτια στις σύγχρονες γραμμές ζωής : ένα ταξίδι μέσα στην ιστορία των ποταμών»

5ο Γενικό Λύκειο Πατρών

1. Αμαζόνιος

Η ποσότητα του νερού που ρέει μέσω του Αμαζονίου στη Νότια Αμερική είναι μεγαλύτερη από την ποσότητα του Μισισσιπή, του Γιανγκτζέ και του Νείλου μαζί. Ο Αμαζόνιος ξεκινά σαν ένα παγωμένο ρέμα από τα βουνά των Άνδεων του Περού, διασχίζει τη Βραζιλία και εκβάλλει στον Ατλαντικό Ωκεανό.

Ο Αμαζόνιος διαθέτει ένα από τα πλέον πολύπλοκα και πλούσια οικοσυστήματα του κόσμου. Η σημασία του για την τοπική κοινωνία είναι τεράστια, καθώς παρέχει τροφή, νερό και άλλους πόρους σε εκατομμύρια ανθρώπους και φυλές που ζουν κατά μήκος των όχθων του. Ωστόσο, η αχαλίνωτη αποψίλωση των δασών λόγω της γεωργικής επέκτασης και της ανάπτυξης υποδομών, αποτελεί σοβαρό κίνδυνο για την οικολογική ακεραιότητα της περιοχής, με εκτεταμένες συνέπειες τόσο για τα τοπικά όσο και για τα παγκόσμια οικοσυστήματα.

Τμήμα από βραχογραφία μήκους οκτώ μιλίων, ηλικίας 12.500 ετών. Αναπαριστά ζώα και ανθρώπους και ανακαλύφθηκε στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου.

2. Νείλος

«Είμαι το νερό του Νείλου σώστε με, σώστε με, Πτελιά με είχαν σαν θεό και ως ένδειξη τιμής και αφοσίωσης. Όμως πλέον μέσα από αυτά που μου κάνετε όλοι εσείς απειλείται η ακεραιότητα και η ανθεκτικότητά μου».

Εικόνα από το Βιβλίο των Νεκρών

Ο Νείλος στέκεται ως φάρος ανθρωπίνης ευρηματικότητας και ανθεκτικότητας για χιλιάτες. Οι προβλέψιμες ετήσιες πλημμύρες του Νείλου τροφοδοτούσαν με θρεπτικά συστατικά το έδαφος της Αιγύπτου, συντηρώντας έναν πολιτισμό που άφησε ανεξίτηλο σημάδι στην παγκόσμια ιστορία. Η άρδευση των χωραφιών και η συντήρηση των αυλακιών ήταν μια συνεχής εργασία που δίδαξε στους κατοίκους την συνεργασία και δημιούργησε την ανάγκη της κρατικής επίβλεψης. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι γη καλλιεργούσαν στις όχθες του σιτάρι, κριθάρι, λινάρι, οπωροφόρα δέντρα, κηπευτικά τα οποία βοηθούσαν στην οικονομία του κράτους. Επιπλέον, οι Αιγύπτιοι στις όχθες του ποταμού μάζευαν πάπυρους και λωτούς, ενώ πολλοί ασχολήθηκαν και με την αλιεία.

Ως εκ τούτου η προσφορά του μεγάλου ποταμού αναγνωρίστηκε με σεβασμό και αγάπη, γι' αυτό οι αρχαίοι Αιγύπτιοι θεοποίησαν τον Νείλο, ως ένδειξη τιμής και αφοσίωσης.

Σήμερα ο Νείλος κινδυνεύει από την πανταχού παρούσα ρύπανση, την υπερβολική άρδευση, την υδροηλεκτρική ανάπτυξη, αλλά και από την κλιματική αλλαγή η οποία απειλεί την διαθεσιμότητα των υδάτων.

Εκπαιδευτικοί: Πετροπούλου Σταυρούλα ΠΕ02

Γιαννοπούλου Δήμητρα ΠΕ04.02

Μαθητές: Κανελλοπούλου Βασιλική, Κατριμπούζα Θεοδώρα, Κόκκα Αδαμαντία, Μπαλάση Γιολάντια, Μπερδένη Νικολέτα, Παναγιωτοπούλου Κατερίνα, Σπηλιωτοπούλου Ελένη

7. Ποταμοί της Ευρώπης

Ποταμός Βόλγας : Είναι ο μεγαλύτερος ποταμός στην Ευρώπη (3.500 χλμ) Διασχίζει την κεντρική Ρωσία, και συνδέει μεγάλες ρωσικές πόλεις όπως η Μόσχα, το Γιαροσλάβλ και το Βόλγκογκραντ..

Ποταμός Δούναβης : Ο Δούναβης, ο δεύτερος μεγαλύτερος ποταμός στην Ευρώπη (2.850 χλμ) εκτείνεται σε πολλές χώρες, όπως η Γερμανία, η Αυστρία, η Ουγγαρία, η Σερβία και η Ρουμανία. Ιστορικά, ήταν ο εμπορικός δρόμος, που συνέδεε τη Μαύρη Θάλασσα με τη Δυτική Ευρώπη.

Ποταμός Ρήνος : Διασχίζει έξι χώρες, και εκτείνεται για περίπου 1.230 χιλιόμετρα. Υπήρξε ζωτικής σημασίας αρτηρία για το εμπόριο, και συνδέει βιομηχανικά κέντρα και λιμάνια.

Ποταμός Δνείπερος : Ο Δνείπερος είναι ένας από τους σημαντικότερους ποταμούς στην Ανατολική Ευρώπη. Με μήκος περίπου 2.200 χιλιομέτρων, υπήρξε αναπόσπαστο κομμάτι της ανάπτυξης του ουκρανικού πολιτισμού.

Ποταμός Έλβας : Ο Έλβας συνδέει την Τσεχική Δημοκρατία με τη Βόρεια Θάλασσα και διασχίζει τη Γερμανία (1.094 χλμ.) χιλιόμετρα. Η λεκάνη του Έλβα είναι πλούσια σε βιοποικιλότητα, υποστηρίζοντας διαφορετικά οικοσυστήματα και ενδιαιτήματα άγριας ζωής.

3. Τίγρης – Ευφράτης

Οι ποταμοί Τίγρης και Ευφράτης έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην ιστορία της περιοχής της Μεσοποταμίας που συχνά αναφέρεται ως «το λίκνο του πολιτισμού» . Χρησιμοποιήθηκαν στη γεωργία, για την άρδευση των καλλιεργειών, και λειτούργησαν ως δίαυλος μεταφοράς εμπορευμάτων, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του εμπορίου. Οι ευημερούντες πολιτισμοί της Εύφορης Ημισέληνου όπως οι Σουμέριοι, οι Βαβυλώνιοι και οι Ασσύριοι, σημείωσαν πρόοδο στη γραφή, τα μαθηματικά και την αρχιτεκτονική, δημιούργησαν μεγαλοπρεπείς πόλεις, και έθεσαν θεμέλια σε πολιτικές και θρησκευτικές πρακτικές που διαμορφώνουν ακόμη τον σύγχρονο κόσμο.

Ο Ευφράτης (2800χλμ) στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρεται ως «ο Μεγάλος Ποταμός» και θεωρείται πως ήταν ένας από τους 4 ποταμούς που διέρρεαν τον κήπο της Εδέμ. Οι Ρωμαίοι, αρχικά, θεωρούσαν τον Ευφράτη ως σύνορο της αυτοκρατορίας τους, αν και αργότερα τα όρια επεκτάθηκαν ανατολικότερα.

Χάλκινο κεφάλι ενός Ακκάδιου ηγεμόνα, που ανακαλύφθηκε στη Νινευή το 1931. Το πρωτότυπο χάθηκε κατά την αρχαιολογική λεηλασία το 2003 από το Εθνικό Μουσείο του Ιράκ.

6. Yangtze -Κίτρινος Ποταμός (Huang He)

Δοχείο της Νεολιθικής εποχής από τον πολιτισμό της κοιλάδας του Κίτρινου Ποταμού, 4300-2400 π.Χ.

«Φύλλα πέφτουν από βαθιά δάση, θροίζουν και τριβονται, το Μακρό Ποτάμι κυλάει ασάφια κύμα το κύμα» (Κινέζος ποιητής Τον Φου για το "Μακρό Ποτάμι")

Ο ποταμός Yangtze είναι ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος ποταμός της Κίνας και ο τρίτος μεγαλύτερος στον κόσμο. Αποτελεί σημαντικό πλωτό δίαυλο για τη διακίνηση εμπορευμάτων. Στις όχθες του ζει το 1/3 του συνολικού πληθυσμού της χώρας και η λεκάνη απορροής του καλύπτει το 1/5 της χερσαίας έκτασης της Κίνας. Η κατασκευή του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών, αν και μνημειώδες επίτευγμα της μηχανικής, άλλαξε το καθεστώς ροής του ποταμού, προκαλώντας οικολογικές διαταραχές και κοινωνικές ανακατατάξεις σε άνευ προηγουμένου κλίμακα

Ο Huang He είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος ποταμός της Κίνας. Ονομάζεται Κίτρινο Ποτάμι γιατί η λάσπη που μεταφέρουν τα νερά του, δίνει στο ποτάμι κιτρινοκαφέ χρώμα του και όταν το ποτάμι ξεχειλίζει, αφήνει πίσω του ένα κίτρινο υπόλειμμα. Η εύφορη γη στις όχθες του συνέβαλε στην ανάπτυξη του αρχαίου κινεζικού πολιτισμού, και για αυτόν τον λόγο αποκαλείται συχνά «Mother River».

Κίτρινος Ποταμός

5. Μισισσιπή

Δείγμα κεραμικής τέχνης των Ινδιάνων του Μισισσιπή, 800-1600 μ.Χ.

Το σύστημα ποταμών του Μισισσιπή και του παραπόταμού του Μιζούρι έχει συνολικό μήκος 5969 χλμ και εκβάλλει στον τον κόλπο του Μεξικού.

Το όνομά του προέρχεται από τη λέξη *misi-zibi* που στη γλώσσα των Ινδιάνων Ojibwe που σημαίνει ο «μεγάλος ποταμός». Στις όχθες του κατοικούν άνθρωποι για περισσότερο από 5 χιλιάδες χρόνια.

Ιστορικά, ο ποταμός Μισισσιπή ήταν ένας ζωτικής σημασίας εμπορικός διάδρομος, που διευκόλυνε τη μετακίνηση αγαθών και ανθρώπων στις κεντρικές Ηνωμένες Πολιτείες. Μεγάλες πόλεις όπως η Μινεάπολη, το Σεντ Λούις, το Μέμφις και η Νέα Ορλεάνη έχουν ανθίσει ως εμπορικοί κόμβοι λόγω των στρατηγικών τους τοποθεσιών κατά μήκος του ποταμού.

Σήμερα, ο ποταμός Μισισσιπή παραμένει μια κρίσιμη αρτηρία για τη ναυτιλία, υποστηρίζοντας βιομηχανίες όπως η γεωργία, η μεταποίηση και η ενέργεια.

4. Ινδός - Γάγγης

Σφραγίδα προερχόμενη από τον πολιτισμό της κοιλάδας του Ινδού ποταμού, 3η-2η χιλιετία π.Χ.

«Είμαι το νερό του Γάγγη, Καθρέ σαν βρόμκο ροάκι
Είμαι από τα γνωστά του ινδουισμού τα ιερά
Μέσα μου καλυμπάνε πιστοί, αλλά και ιοί
Με τα ασόβλητα που μου ρίχνουν
Με καταστρέφουν και με υποθαμίζουν».

Στην Ινδική χερσόνησο, ο ιερός ποταμός Γάγγης (2.525 χλμ) έχει βαθιά θρησκευτική και πολιτιστική σημασία. Γνωστή ως «Ganga Ma» ή Μητέρα Γάγγης, τιμάται από εκατομμύρια Ινδουιστές ως θεά της οποίας τα νερά εξαγνίζουν τις αμαρτίες και δίνουν ευλογίες. Σε όλη την ιστορία, ο Γάγγης έχει χρησιμεύσει ως σωσίβιο για τη γεωργία, και το εμπόριο και καθορίζει την ανάπτυξη των γύρω περιοχών, Σήμερα η μόλυνση του ποταμού που προκαλείται από βιομηχανικά απόβλητα, αστικά λύματα, γεωργικά χημικά και απορρίμματα συνιστά μέγιστη πρόκληση για τις κοινότητες της περιοχής, αλλά και για την κυβέρνηση της Ινδίας

Οι Ινδοί θεωρούν ότι το μπάνιο στο ποτάμι έχει θεραπευτικές και εξομαλύνει τις ιδιότητες